

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRUAUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

250/1908.

Edict.

Din partea Conzistorului gr. or. român din Arad, ca autoritatea superioară, prin aceasta se provoacă preot-capelanul Petru Șepățan din Murani, care cam pela mijlocul lunei Iunie 1907, fără a insinua, și-a părăsit parohia avută în acea comună, ca în termen de 60 zile, socotite dela prima publicare al acestui edict în foaia oficială »Biserica și Școala« și organul »Budapesti Közlöny«, să se prezinte naintea acestui Conzistor, căci la din contră, parohia avută în acea comună se va dețrețea de vacantă.

Arad, din ședința conzistorială dela 4/17 februarie 1908.

Conzist. gr. or. rom. din Arad.

Pictură...

(s.) Revista literară-științifică a fraților noștri din Bucovina *Funimea literară*, grupează puteri darnice, serioase și culte. A dovedit-o aceasta, prin publicațiunile sale și progresul făcut în decurs de patru ani, prezentându-se în anul al 5-lea cu însemnate îmbunătățiri.

Ca limbă, e scrisă această revistă bine românește, se recunoaște în acest fapt prezența literetului; dar nu lipsește nici câte unul din haricii veterani, cu bun nume.

Peste tot, revista reprezintă, după părerea noastră, în mod demn forțele reale culturale ale rațiilor din Bucovina, în măsură de a fi grupate, leocamdată, la un loc, pentru a da, a presta partea celei țărișoare, la capitalul culturii românești.

Aleși ai muzelor, cântăreți și povestitori nu; dar investigatori da, găsim aici.

Pe terenul științific se lucrează; în artă, — cum e rândul, se manifestează: în arta picturii.

O mișcare artistică, în pictură, există la poporul român, în România.

Școala genialului Grigorescu, țara și poporul românesc, n'a rămas fără următori, deși maestrul e... *sus!* La noi, sub acest raport, ne putem mândri nu cu vre-o grupare, dar cum am dat poeziei pe Goga, în pictură avem pe Smighelschi, artist în redarea celor sfinte...

Vin la rândul lor frații bucovineni, și ne dau pe Eugen Maximovici, la a cărui, serbătorire s'a închinat nr. 2 a. c. al »*Funimii literare*«.

Acest număr, este închinat pictorului Eugen Maximovici, ca autorului »icoanelor ctitorilor bisericesti și întemeietori de stat«, Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare.

Frumosul număr al revistei din vorbă ne dă reproduceri bine reușite, din operele pictorului numit.

Iată cele mai de seamă »Fresco executat în reședința mitropolitană din Cernăuți«, în frunte cu Mitropolitul, — foarte viu și expresiv. »Doi munteni cu desagi«, tipuri adevărate românești, figuri de oameni brumați de vârstă, dar vâjnoși, cum e omul muncii. »La pârleaz«, »La fântână« sunt alte icoane sugestive, și mai ales frumoasă ni-se pare »Fetița cu cofa plină«. Alte »motive« și un perete din galeria de tablouri a artistului, mai împodobesc paginile revistei, în afară de articolele scrise și dedicate, în cea mai mare parte, artistului.

Partea de căpetenie însă de sigur, sunt cele două reproduceri murale, ale figurii lui Ștefan cel Mare, (dela bisericile Sf. Ilie și Voronet), — ca lucruri vechi — despre cari scrie pictorul un studiu, și Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare, pe cari i-a făcut pictorul, pentru a împodobi »sala de primire din reședința mitropolitană din Cernăuți«, unde se află așezați, — ca lucruri noi.

Despre acești ctitori și întemeietori, ieșiți din penelul artistului sărbătorit, iată ce scrie în corpul revistei d. Sextil Pușcariu:

»E necesar însă, ca un artist modern să sintetizeze din toate aceste scumpe rămășițe, din cărți vechi și de pe ziduri de biserică, tipul eroului

și fără a se depărta de adevărul istoric, să adaugă toate acele note, care să ni-l apropie de concepția pe care ni-o facem noi despre scumpul strămoș.

D-ta l-ai ridicat din genunchi, căci nu ținuta umilă a ctitorului din evanghelia dela Humor, ci Voevodul temut, cu mâna încleștată pe sabia biruitoare și-a stat înaintea ochilor. I-ai dat o ținută care ne amintește viu faptele sale și care în același timp nu este o poză teatrală. Din trăsurile feței sale — mă gândesc la pânza D-tale — apare energic, conștiința de sine, iar în același timp, o frunte lată și senină ne arată pe omul care n'a stat numai în răsboaie, ci a știut să-și fericească țara și în timpul păcii, cu bunătatea sufletului său de sfânt. Nu l-ai făcut mai mare de stat decât ni-l descrie sfântul Neculce, dar privindu-l, el crește înaintea ochilor noștri.

Popularizarea productelor românești de orice ordin, fie artistic, literar, economic ș. a. apoi adâncirea vieții trecute și evocarea figurilor ei cu putere de plasticizare, și în fine fixarea tipurilor vii din timpul și viața actuală, sunt totatătea servicii și adausuri aduse unei culturi.

Răspândirea posibilității de-a gusta farmecul acestor fel de produse, înleznierea influenței reciproce, cum și apropierea între elementele omogene, constituiesc o problemă, în a cărei serviciu s'a pus și *Junimea literară*, când sprijinește și popularizează producțiuni artistice, ca cele despre cari am vorbit în aceste rânduri.

Religiunea în raport cu spiritul timpului*

de: Pr. D. Voniga.

»Celce aude cuvintele mele și le păzește, asemenea este omului înțelept, care și-a zidit casa sa pe piatră; și a plouat, și a venit apa și au suflat vânturi și au lovit în casa aceea — și nu s'a dărîmat, căci avea temelie de piatră. Iar cel ce aude cuvintele mele și nu le ține, asemenea este omului nebun, care și-a zidit casa sa pe năsip, și a plouat și a venit apa și au suflat vânturi și au lovit în casa lui și s'a răsturnat și mare a fost stricarea ei«.

(Mateiu 7. 24—27.)

Cu această asemănare de profund înțeles și-a sfârșit Mântuitorul Hristos predica sa de pe munte. — Fericitările cari le-a arătat ca drept răsplată, le-a făcut adecă atârănătoare dela împlinirea poruncilor sale. Problema regulării modului nostru de gândire și a faptelor noastre conform voinței Mântuitorului Hristos și corăspunzător scopului involvat în învățatura de pe munte îi revine religiunii creștine.

Precum însă Hristos, așa și „lumea“ ne vestește și ne promite fericire. Și mulți crezând în amăgirile

*) Într-o mai nouă lucrare, am prelucrat în forme de cuvântări Bisericești întreg cuprinsul »Predicii de pe munte« a Mântuitorului Hristos. Cuvântarea de față e estrasă din această lucrare.

D. V.

ei, arată prin fapte că sunt de aceleași păreri și aceleași principii. Toți nizuiesc spre fericire. Deosebită e numai temelia pe care zidește unul și pe care zidește altul. Unii zidesc pe piatră, adecă pe Hristos peatra credinței; iar alții zidesc pe năsip, adecă pe principiile seci ale lumii și ale așa zisului spirit străpănit. Cei dintâi având temelie tare, sunt tari în convingeri și în credință, constanți în vârtuți și plini de nădejde în nizuințele lor. Iar cei din urmă având o temelie atât de clătănitoare, nu vor fi constanți în principii (credință) și nici cu fapte; iar în nizuințele lor vor rămânea vecinic nemângăiați și fără nădejde. Cei credincioși viețuiesc cu înțelepciune; iar necredincioși își trăiesc viața fără de scop și fără măgăere. Noi cu cine vom fi? Cu Hristos, ori cu lumea? Și cui ne vom supune: Bisericii lui Hristos, adecă religiunii ori spiritului străpănit al timpului?

Biserica lui Hristos este zidită pe temelie peatră, asupra căreia nici porțile iadului nu vor birui. Calamități fără de număr, persecuțiuni neîndurate, valurile zdrobitoare ale atacurilor neîncetate au amenințat aceasta zidire — și nu s'a surpat, ci stă și astăzi până la sfârșitul veacurilor, căci e zidită pe temelie tare, pe temelia credinței, pe Iisus Hristos.

Nimicitor s'au împărății cu putere și multe popoare au dispărut de pe fața pământului. Învălitu-s'au în tunecul uitării multe teorii de filozofie lumească, multe credințe străine s'au îngropat în pământul peacii, ce înghite tot ce e lumesc și nestatornic. Numai biserica lui Hristos este aceea, care acum aproape 2000 de ani se luptă cu mii și mii de vrăjmași și ca aceea s'o poată birui și fără ca să-i poată fi stricată. Și în aceasta fortăreață tare și neînvingătoare au intrare și-și pot afla scut și adăpost toți aceia, ce sunt și se numesc pe sine supuși credincioși ai împărăției spirituale, ce se numește *biserică sau religiune creștină*.

Ce contrast în firea omenească! Pe cât e omul de neconstant în alte afaceri de viață, atât e el de tare și de neclătît în convingerile lui religioase. Ceeace a învățat ca copil, o crede ca bărbat și o murturisește când zace pe patul de moarte. Da, căci biserica și religia lui Hristos, ca temelie a adevărului sfinte, dela înființarea ei până în ziua de astăzi a vădit adevăruri neschimbate și sfinte. Da, căci mai îngrabă trece ceriul și pământul, decât o iotă din cuvântul lui Dumnezeu, pe care este întemeiată credința noastră creștină.

Și ce deosebire vedem iarăși la ceice nu își zidesc casa lor pe peatra credinței, ci pe năsipul spiritului cel schimbăcios al timpului. Despre nesiguritatea științelor lumești, chiar și pe terenul celor mai însemnate adevăruri, ne putem convinge zilnic, văzându-le cum se combat și se nimicesc una pe alta teoriile orbite toare ale filosofiei și văzând cum opiniile zilei, ce

urmăresc una pe alta, dispar una după alta aproape în ora în care s'au născut.

Creștinul e tare în convingere căci crede. E constant în fapte, căci onoarea și caracterul lui se văzură pe credința, că Dumnezeu toate le vede, toate le știe și judecă cu dreptate.

Creștinul în conștiința răsplătirei și a pedepsei eterne se ferește de rele și se îndeamnă la fapte frumoase. Iar dacă a greșit, nefericitul, se căește și se îndreaptă la bine. Și în acest chip în opul creștin se dezvoaltă și se întărește *acel caracter moral, care atât pentru el, cât și pentru societatea în care trăește este câștig, este garanție.*

Oare și spiritul modern al timpului știe și poate să producă astfel de câștig și astfel de garanție pentru om și pentru societate? Cu greu, că dacă păreri și principiile sunt schimbăcioase, schimbăcioase și neconstante trebuie să fie și faptele ce izvoresc din ele. O pildă: Un om d'al lumii, cu spirit modern, astăzi ride de ideile sale ce le-a avut ieri despre vr'un lucru. Nevinovăția copilărească d. e. o socotise de cea mai scumpă vlagă a vieții. Iar astăzi i-s'a schimbat părerea de eri despre valoarea acestui tesaur. Acuma poate că numai destrăbălarea fără rușine îl mai genează, dar și aceasta nu pentru uriciunea ei, ci pentru că-i ruinează sănătatea, îi vatămă onoarea și poate pentrucă îl împedecă în avansările sale lumești.

Slab preț are acea vârtute și acel caracter, care numai pe opinia publică se razimă. Și oare cum va putea birul o astfel de virtute și un astfel de caracter ispitele ce copleșesc pe om în unele momente mai critice ale vieții? Să trecem d. p. la oara din urmă. Ce privilegii sfântă ne arată sufletul creștinului, care suferă cu credință. Credința în Mântuitorul cel mort pe Cruce; credința în împărtășirea cu merindea cea Dumnezească pe calea vecinicii, întărește pe cel credincios în lupta sa cu moartea de care nu se va teme. Dar oare necredincioșilor ce le va da putere în suferințe și încredere în moarte? Lumea?! Dar lumea necredinciosului este în sufletul său desperat. Și dacă va încetă viața necredinciosului, ori dacă viața lui, în suferințe va deveni insuportabilă: ce mângăere, ce speranță va putea avea el dacă nici în viața viitoare n'a crezut, și dacă nici pentru un viitor mai fericit n'a făcut nimica?

*

E mai plăcut a trăi fără credință; dar *când ești pe patul de moarte e mai bine să fii credincios* — a zis un hulitor de Dzeu. Și mult adevăr au grăit buzele acestui mincinos. Iar acum aducându-ne aminte de acest adevăr, să nizuim cu toată vârtutea a ne întări în credința noastră creștină, și ca credincioși ai sfintei noastre biserici să ne îndeletnicim a practica virtuți creștinești și fapte morale — și atunci las' ca să vină preste noi furtuni de ispite, valuri de nefericiri și chiar moartea să vină, — căci nu ne vom teme și nu

vom cădea, fiind că vom avea casă zidită pe piatră în care învățăm a crede că „Ceriul și pământul vor trece, dar cei ce cred în Dumnezeu și fac voia lui — vii vor fi pururea“!

Editura „Minerva“.

III.

V. Alexandri, Opere complete Vol. VI *Teatru* V „Biblioteca scriitorilor români“ Prețul 1.50 lei 8° mare, cuprinde: *Despot Vodă, Fântâna Blanduziei, Ovidiu.*

Credem că este de prisos să ne oprim în special asupra acestor perle ale sublimului Bard dela Mircești, la a cărui nume trebuie să se înflăcăreze ori ce gând, inimă simțitoare, revocându-și, în amintire, lucruri cunoscute din opera minunată a nemuritorului poet.

Gruparea această a celor trei piese, dramaticul „Despot Vodă“, gingașa și înflorită „Fântâna Blanduziei“, „Ovidiu“ Tristelor și Ponticelor preamărit de marele strănepot... cine nu le cunoaște, și cine nu se va grăbi să și-le câștige?

Ca momente speciale binevenite, remarcăm, în această ediție a „Minervii“, următoarele adausuri, foarte prețioase din punct de vedere istoric-cultural și literar-cultural:

1., Scrisoarea lui *V. Alexandri*, către prințul *A. Cantacuzino*, care îl îndemnase: „E timp, ca ciocărlia ce s'a alintat sub soare, cântând plăcerile primăverii, să prindă pene de Vultur, pentru-ca să-și cercce zborul în sferile nalte ale idealului“, — la care *Alexandri* răspunde cu comunicarea rezultatului cercetărilor sale făcute asupra lui *Despot Vodă*. 2., Scrisoarea critică-literară alui *A. Cantacuzino*, cu largi vederi estetice, despre „*Despot vodă*“. 3., O foarte drăgălașă scrisoare a eruditului *Ioan Ghica*, directorul teatrului din București, la 1879, în chestiunea reprezentării lui „*Despot*“ al lui *Alexandri*, care a secerat glorie pe scenă.

Cu „*Fântâna Blanduziei*“ ni-se dă o notiță biografică alui *Horatiu*, foarte prețioasă, classică, scrisă de traducătorul român al marelui poet latin, de curând răposatul de pie memorie *D. C. Olănescu*. Ca adaus, tot la această piesă, găsim explicarea și caracterizarea persoanelor, lucrurilor și expresiunilor și momentelor specifice romane, pentru înțelegerea deplină a piesei.

Iar *Ovidiu* dela sfârșitul volumului, reinviat de poetul *Alexandri*, este o podoabă de frunte a literaturii noastre.

C. Sandu-Aldea, Pe drumul Bărăganului. Pr. 1.50 lei.

În fruntea volumului e năvela ce dă titlul cărții. Ca întindere, aproape un roman este această bucată; iar ca cuprins e de o putere dramatică neîntrecută, sguuitoare prin răscolirea sentimentelor și redarea

tipurilor. Scăpărătoare de spirit ingenios și ticluite nu pe căutate, expunerile sunt potrivite, cum nu se poate mai bine, după firea lucrurilor, oamenilor și condițiilor.

Toate sunt izvorite din plin, dintr'o acumulare viguroasă de forță artistică. Artistul dovedește că are o forță mare, neistovită, mult promițătoare. Toate bucățile d-lui Sandu, câte sunt în acest volum, mai ales acele cari au subiecte din viața țaranului român, sunt de-o profunditate psihică și de o putere de plasticizare neîntrecută.

Momente dramatice sguduitoare trec uneori în idile senine, apoi descrieri și reproduceri sugestive de fenomene ori scene, nimeni n'a scris, ca d. Sandu într'un stil așa de strâns, scurt, neforțat și fără asemănare de plastic și sugestiv.

Nota dominantă a lucrărilor sale literare e puterea, e vigoarea.

D-l N. Iorga l-a caracterizat (N. R.): „Acest învățat, care știe toate rosturile câmpului, acest fiu de quasi-țaran din părțile Brăilei, care simte în el patimile puternice pe care le descrie, acest om foarte cult, care își observă de-aproape scrisul, are însă un ogor al său destul de larg, — în acea lume de oameni cu gândul îndrăzneț și lovitura năpraznică — destul de larg pentru a-l hrăni o viață toată“.

Volumul cuprinde următoarele piese: Pe drumul Bărăganului, Vedenia, Datoria (Soldatul care escortează pe un fugar), Frați de cruce (mai puțin reușită), La goană, Ghiocel, Radu Șaloparu — o minunată nuvelă, din viața luntrașilor de pe Dunăre, (cu caracter dramatic), apoi Doi călărăși și Câteva însemnări

Ioan Adam, Năzuinți (povestiri).

I. u. volumul, volumul unui simpatice prieten din anii de poezie ai vieții...

Deschid volumul. Recunosc pe „Hatmanul Hotnog“... Ah, iată și „Captiv“!

Și mi-adusei aminte de alte timpuri... și de apariția în „Familia“ răposatului Vulcan a acestei puternice poezii în proză, care redă o profundă pătrundere filozofică, exprimată simbolic, prin vulturul înălțat...

Și mi-adusei aminte cu drag de fostul dascăl, grăitor cu dulce grai moldovenesc și de ochii lui albaștri ca mărgelile...

„Prima lecție“, e una din piesele sale, pe care, ar trebui să nu fie dascăl român, care să n'o citească.

Dar, nu voi mai vorbi acelu, pentru că inima vorbește...

Îmi voi lua îndrăzneala însă, de a reproduce, pentru cetitori, opinia d-lui N. Iorga („N. R.“ nr. 5. a. c.), — care este o necontestată autoritate și bine ar fi să fie cât de adeseori auzită și la noi adeseori — despre opera lui Ioan Adam :

„Sunt pagini de o plasticitate admirabilă și din loguri în adevăr vii, sunt rânduri cari induișează ori ci cine“. „Subiectele sunt luate uneori din viața satelor“. „... Dujmănia căinoasă, mântuită prin crimă între doi țărani tari, cari nu se pot suferi, vor rămâne între paginile mari ale literaturii noastre. Adam e și un spirit filosofic, care străbate aparențele și prinde adâncurile pline de înțeles ale vieții, ale oricărei vieți“. „Generalizează și înalță... și lei, vultur săi, animale*) romantice, au psihologii date, cu o mitică putere de expresie scurtă“.

Volumul se încheie cu „Plaja Mamaia“, pe unde am umblat și eu odată; și par'că îmi tot sună în gând cântecul turcesc :

Aglă, ciogiuc, aglă
Mamaia...

(s. s.)

CRONICA.

Rectificare. În articolul „O metodă practică“ din n-rul nostru trecut, pg. 2 col. 1 aliniatele 6 și 7 s'a tipărit în loc de „dezvoltare națională“ (a inteligenței) „dezvoltare națională“. De oarece schimbarea unei litere strică tot sensul, am crezut de cuviință să facem această rectificare, pentru-ca să poată fi înțeles un articol de mare importanță. — Red.

Un portret până acuma necunoscut a marelui arhiepiscop Andrei baron de Șaguna. Dl. dr. Romul Boiu, proprietar în Sibiu, a descoperit în zilele din urmă în casele d-lui Nicolae de Davidovits din Budapesta un portret, care reprezintă pe fericitul arhiepiscop și mitropolit în floarea vieții și pare a fi pictat cam între anii 1845—1848. Pictorul până acum încă este necunoscut; executarea artistică și în culori vii și fine, în care este înut acest tablou documentează însă cu desăvârșire, cumcă măiestrul trebuie să fi fost de bun renume. Dupăcum se comunică acest portret s'a aflat lung timp în proprietatea decedatului George Oprea fost director de cancelarie în ministerul de comerț în Budapesta, și acesta l-a donat înainte cu 22 ani dlui Nicolae de Davidovits. Dl. dr. Boiu, care păstrează în posesiunea sa deja mai multe relicvii ca suvenir de după marelui Andrei, a cumpărat portretul acesta dela actualul proprietar și l-a transportat la casele d-sale la Sibiu; acolo se vor face mai multe decopieri a acestui tablou, și se vor împărți ca dar instituțiilor noastre culturale.

Avansări. Au fost înaintați în clasa VII de salar 572 judecători și procurori, între cari și următorii români: Ștefan Godian (Bocșa), Iuliu Muntean (Sibiu), Romulus Presia (Alba-Iulia), Dr. Ștefan Muntean (Făget), Dr. Nicolae Costan (M. Theresiopole), Alexandru Ancean (Gherla), Victor Iovian (Hațeg), Dr. Ioan Poinar (Beiuș), Alexandra Mihályi (Lugoj), Dr. Aurel Radu (Timișoara), Dr. Pompeiu Micșa (Sibiu), Moise Savu (Deva). — Au fost înaintați la gradul de judecători resp. procurori 692 subjuzi respective subprocurori, între cari și următorii români: Aurel Bersan, (subjude

*) Bucata: Struggle For Life. — N. Red

Câmpeni), Ioan Cocean jun. (Chișineu), Romulus Papp (Hida), Alexandru Breban (Sibiu), Ioan Cerna (Lugoj), Iuliu Moldovan (Dicio-St.-Mărtin), Dr. Emil Kozmutza (Budapesta), Victor Ancean (Baia-de-Criș), Dr. Emil Gyika (Cașovia), Nicolae Stanila (Karczag), Emil Fildan (Biserica-Albă), Dr. Partenie Barbu (Oradea-mare) și Dr. Silviu Papp (Sătmar). Toți au avansat la gradul de judecători.

Cultura și ajutorul femeiei. O excelentă instituție s'a organizat în București, de societatea: „Cultura și ajutorul femeiei”, — pentru protecția și ajutoarea femeiei.

S'au luat măsuri a se instala un azil de zi, pentru copiii femeilor lucrătoare. Cum acestea sunt reținute toată ziua la fabrici sau ateliere ele nu pot purta nici cea mai mică grijă de copilașii lor.

Astfel, înainte de a pleca la lucru, mamele nu vor avea decât să-și ducă copiii la azil, revenind a-și lua seara, de îndată ce au isprăvit munca zilei. În timpul zilei, copiii sunt hrăniți în patru rânduri fiind supravegheați de aproape de un personal special. De două ori pe săptămână, apoi un medic vizitează tinăra colonie. Nici nu poate exista operă mai admirabilă și salutară.

Poșta Administrației.

D-lui B. A. La administrația tipografiei noastre diecezane se mai află următoarele: 1. Atanasie Ep. Istoricul Episcopiei Rimnicului Noul-Severin Buc. 1906 14 cor.; 2. Genadie Enăceanu Condiția Mitropoliei Ungro-Vlahiei Buc. 1886 40 cor.; 3. Ionescu G. M. Istoria bisericească a Românilor vol. I. ediț. de lux 12 cor. 50 fil.; 4. Ionescu G. M. Istoria Mitropoliei Ungro-Vlahiei Buc. 1906 vol. I 5 cor.; 5. Popoviciu Eusebie Dr. Istoria Bisericească Buc. 1902 2 vol. 10 cor.; 6. Philippide A. Istoria limbei române Iași 1894, 8 cor.; 7. Sărbu Dr. I. Istoria lui Mihaiu-Viteazul vol I v. II p. 1, 20 cor.; 8. Studii și documente cu privire la Istoria Românilor de N. Iorga, 13 volume se pot căpăta complete cu 63 coroane.

Cronică bibliografică.

Pedagogia Experimentală I. 2. revistă lunară pentru didactică... sub direcți d-lui C. Rădulescu-Motru prof. la Univ. are următorul interesant și prețios cuprins:

Asupra experiențelor pedagogice în timpul orelor de școală de C. Rădulescu-Motru, Concluziunile pedagogice, ce se pot trage din cercetările experimentale făcute asupra oboselii intelectuale de Gr. Al. Tăbăcaru, Învățământul educativ și condițiunile sale psihologice și pedagogice de I. Ciocărlie, Matematica în școala primară de G. A. Antonescu, Avansarea pe loc a institutorilor, Note și discuțiuni, *Presa pedagogică* și didactică din țară și străinătate, Cronică învățământului primar, Bibliografie.

În rubrica „presa” reproduce „*Ped. Exp.*” partea relativă la „lipsa de îndrumare unitară și concentrică a educațiunii celor meniți a conduce poporul”, din articolul nostru din nr. 6 al „B. și Șc.” reflectând: „Se vede că și frații noștri sufăr de aceleași lipsuri ca și noi!” Apoi, pentru a informa pe cetitorii săi din

regatul român asupra salarizării și condițiilor alegerii învățătorilor noștri, publică, concursul pentru postul de învățător din Jadani, tot dela noi.

Dovezi vii sunt acestea, de interesul ce ne poartă oamenii de seamă, învățații luminați de peste Carpați; noi oare ne învrednicim, cel puțin cu interesul oamenilor de specialitate, de acțiunea pedagogică și didactică, de caracter europeanesc, de dincolo?

Biserica Ortodoxă Română nr. 11 de pe Februarie cuprinde mai multe articole prețioase, dintre cari remarcăm, ca foarte edificatoare, anume: a., „Ordinea scaunelor patriarhatelor” contribuțiune la istoria bisericii universale scrisă în anul 1143 d Hr., traducere din grecește de d-l C. Erbiceanu. Cuprinde arătarea genezei succesive și precizarea întinderii singuraticelor patriarhate, cu grupele lor de arhieriei. b., Un foarte luminos studiu asupra explicațiilor și interpretării ce dau Marele și sf. Hrisostom și Sf. Augustin „păcatului strămoșesc”, — trasând principiile fundamentale a primei raze de separațiune între Orient și Occident.

Cetirea acestui articol semnat de M. P. produce o adevărată elevare.

Népmivelés III 1—2. pe 1908 (Februarie) cuprinde cu un bogat material și de actualitate. Nu pregetăm de a da aci seria interesantelor și instructivelor articole ce cuprinde:

Proiectul societății de cultura poporului, Viitorul educațiunii familiare și casnice, Conducătorul școlii froebeliane maghiare, în lături cu repetiția cursurilor, Expoziția desemnurilor de copii din Paris, Școală și tuberculoză, Institutul reg. de corecțiunea fetelor din Rákospalota, Societatea Pestalozzi din Viena, Memoria copiilor, Școala și religiunea în Franța. (Congresul dela Pécs): Filozofia în învățământul liber. Filologia și literatura (trei dizertațiuni), Lumea clasică în învățământul liber, Cine să preleagă în școala liberă, Cum să se examineze auditorii, Despre cultivarea muncitorilor, Răspândirea educației trupești în popor, Dezvoltarea educației trupești între muncitori, Sportul muncitorilor, Învățământul comercial în instrucțiunea liberă. Dezvoltarea învățământului liber și organizarea lui pe terenul tehnic și industrial, Societăți culturale sătești, Instrucțiunea economică (casnică) a femeilor, Organizarea învățământului liber, Învățământul liber și învățătorii, Societățile tinerimei, pe terenul culturii poporului.

Familia Română, revistă săptămânală ilustrată, a d-lui L. Bolcaș, apare în Budapesta. E o revistă foarte elegantă, scrisă mai ales pentru femei; cuprinde și modă, cu ilustrații.

Foaia Școlastică din Blaj nr. 5 aduce material de ordin pedagogic și social educativ.

Amicul Tinerimii aduce lucruri frumoase și foarte edificatoare pentru școlari (Nr. 10 pe Febr.) aduce în frunte pe Socrate.

Albina, bogata revistă enciclopedică poporană, publicată cu colaborarea unor distinși literați, aduce în nr. 21 o poveste de d. M. Sadoveanu.

Luceafărul nr. 6 cu următorul sumar: M. Sadoveanu, Faceri de bine. Maria Cunțan, Cântec poezie. Octavian Goga, Fior (poezie). G. Murnu, Monumente antice din Roma. Câmpul lui Marte. I U. Soricru, La răspântie (poezie). Z. Bărsan, Noaptea de sf. Maria. Elena Farago, În prag (poezie). Dr. I. Borcia, „Peste

puterile noastre" de Björnstjerne Björnson. Maria Gunțan Cântec (poezie). Cronică: „Două culturi“. O poveste. Românii și serbările jubilar ale împăratului. Moravuri. Pentru „Unirea“. Astronomia în literatură. Din Germania. Știri. — Poșta redacției. — Poșta administrației. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Vederi din Roma.

Nicu Gane. — *Nuvele.* D-l Nicu Gane a binevoit să cedeze Novelele sale Bibliotecii pentru toți.

Aceste nuvele apărute până acum în 3 volume mari, au fost primite, de publicul cititor cu entuziasm și, fapt unic până acum la noi, au apărut în trei ediții cari au fost imediat epuizate.

Di Nicu Gane e un povestitor admirabil și novelele d-sale au darul să farmece, atât prin fondul lor cât și prin stilul lor curgător, natural și plin de poezie. N. Gane pe lângă un volum de poezii prea frumoase a dat și o traducere în versuri a Infernului de Dante.

Novelele d-lui N. Gane s'au bucurat de un desăvârșit succes, nu numai la noi, ci și peste hotare. În limba germană a apărut în traducere colecțiunea întreagă a nuvelor sale. În limba franceză de asemenea au fost ele traduse, și la Stockholm, a apărut un volum mare cu novelele d-sale, traduse în limba suedeză.

Primul volum a acestor — „Novele“ a apărut de curând în „Biblioteca pentru toți“ sub Nr. 305—306 și costă 60 bani. Celelalte două volume vor urma în cel mai scurt timp.

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de paroh din parohia de **clasa a II-a** din **Checheș** tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parohială de 32 jugăre, parte arător, parte fânaț; 2. Întregire dela stat, care până acuma, pentru preot cu mai puțin de 8 clase, a fost la an 605 cor. 76 fil.; 3. Bir preoțesc, câte 6 oche de cucuruz sfărâmat dela fiecare număr de casă și 4. Stolele uzuale.

Reflectanții la acest post, cari trebuie să aibă calificățiune pentru parohii de clasa II-a, au să-și instrueze petițiile lor conform legilor noastre în vigoare și, prin oficiul protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megy) să le adreseze comitetului parohial din Checheș, având a se prezenta odată în launtrul termenului concursual, și în sf. biserică de aci, spre a-și arăta desteritatea în tipic și în cântare, eventual în slujire și în oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb*, protoprezviter

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot la parohia de **clasa I** din **Ponoară**, protopopiatul Peștesului, se publică concurs nou cu termen de alegere pe ziua de **30 Martie (12 Aprilie)** 1908, observându-se,

că conform hotărârii comitetului parohial, nefiind la prima publicare competent calificat pentru cl. primă, se admite competent cu ori ce clasă, adecă și de cl. II și de cl. III.

Emolumente: 1) Casă parohială, cu un intravilan. 2) Uzufructul curții bisericii și al morminților. 3) 51 holde catastrale, pământ arător, fânaț, pășune și pădure; 4) Una vică cucuruz sfărmat, dela fiecare număr de casă, din care preotul va avea să escontenteze pe diac din an în an. 5) Una zi de lucru à 80 fil. 6) Stolele uzuale și anume: dela botez 66 fil. o cununie 6 cor. o înmormântare mică 2 cor. pentru mort mare dele 6—10 cor. pentru prohodul simplu. Un sărindar 2 cor., predica și iertăciune 2 cor. Evangelia lui Lazar 2 cor. Feștania mică 1 cor. Feștania mare 2 cor. Toate aceste venite cu întregirea dotației dela stat, conform calificățiunii alesului, răspund la suma corăspunzătoare venitului pentru parohii de cl. I.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, ca concursule ajustate conform §-lui 17, din Regulamentul pentru parohii, anul 1906, adresate comitetului parohial din Ponoară, să le înainteze subscrisului protoprezviter în M. Telegd până la 23 Martie (5 Aprilie) 1908, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, cu stricta observare a §-lui 20 din pomenitul Regulament, spre a-și arăta aptitudinile în slujba dumnezeiască, cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezv.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de preot la vacanta parohia de **cl. II-a** din **Lugașul-inferior**, prot. Peștesului prin această se deschide concurs, cu termen de alegere pe ziua de **3/16 Aprilie** 1908.

Emolumente: 1) Casă parohială cu 2 chilii, culină, supraedificătele de lipsă, și intravilanul parohial 2 h. 1054⁰□, prețuite în 120 cor.; 2) Estravilanul arător 6 h. 964⁰□, cu 130 cor.; 3) Cimiterul bătrân fânaț 2 h. 1330⁰□, prețuit cu 40 cor.; 4) Intravilanul bisericii 906⁰□, fânaț, prețuit cu 10 cor.; 5) Dela 110 numere de casă, câte una vică cucuruz sfărmat, prețuit cu 220 cor.; 6) 120 jumătăți zile de lucru cu mâna, fără vipt, 60 cor.; 7) Stole: a) dela botez, 1 cor., de tot, media, 10 cor.; b) înmormântare mică 2 cor.; mare, dela 6—10 cor., media, 40 cor.; c) dela cununie à 6 cor., cam 20 cor., anual. Din acestea toate rezultă un venit curat de 650 cor.; 8) Întregirea dotației dela stat, conform calificăției fiitorului preot; 9) Contribuția erarială, precum și ecvivalentul după realitățile folosite, o solvește alesul. 10) Să observă, că despre curățirea și ținerea în ordine a cvartirului, se va îngriji, de asemenea, fiitorul preot.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, ca concursule lor, instruite conform prescrieilor § 17 din „Regulamentul pentru parohii“ anul 1906, să le înainteze subscrisului protoprezviter, ad esate comitetului parohial din Lugașul-inferior, până la 1/14 Aprilie 1908, în M. Telegd, iar dânsii, cu stricta observare a §-lui 20 din pomenitul Regulament, să se

prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare, spre a-și arăta aptitudinile în serviciul divin, cântare și tipic.

Pentru comitetul parohial:

Alexandru Filip,
președinte.

Gavril Pall,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh, din vacanța parohie de **cl. III Tețche**, protoprezbiteratul Peștes, se deschide concurs, cu termen de alegere pe **7/20 Aprilie 1908**.

Emolumente: 1) 2 jug. și 500 st. □, pământ, evaluat venitul anului la sumă de 168 cor.; 2) Dela 46 numeri de case, à 30 litre bucate, ori în bani, dela fiecare număr 2 cor.; 3) Una zi de lucru de fiecare număr, sau 60 fil. în bani; 4) Stolele uzuat și anume: a) dela botez 80 fil.; 0 înmormântare mică, până la 7 ani 2 cor., dela 7 ani în sus, prohodul mare 6 cor.; cetirea unui evangelist 2 cor. Extrase de botez, cununie și de moarte, à 2 cor.; Extrasele familiare à 4 cor.

Sfătului pentru serviciile prestate, venitul ce-l dau 4 numere de casă.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, ca recursurile lor instruite conform celor prescrise în § 17 din Regulam. pentru parohii, anul 1906, să le subștearnă, adresate comitetului parohial din Tețche, subscrisului protoprezviter în M. Telegd până la 1/14 Aprilie 1908, având a se prezenta în vre-o Duminecă și sărbătoare, cu stricta observare a §-lui 20 din pomenitul Regulament, spre a-și arăta aptitudinile în slujba dumnezeiască, cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. II-a** din **Copăcel**, tractul Peștesului, se publică concurs nou cu termen de alegere pe ziua de **5/18 Aprilie 1908**. Emolumentele: 1. Casă parohială cu supraedificatele și un intravilan. 2. Pământul parohial, folosit și pânăci ca atare; 3. Bir de tot numărul de casă, o măsură bucate, răscumpărat în bani 1 cor. 20 fil. 4. Competința de pământ după câte vite poate ține; 5. Venitele stolare: a) prohodul mic până la 7 ani, 2 cor.; b) prohodul prim cu 12 stări, 12 cor.; c) prohodul al doilea, cu 8 stări 9 cor.; prohodul al treilea, cu 6 stări, 6 coroane.; dela botez 60 fil., dela cei legiuți, iar dela nelegiuți 2 cor., după uzul de pânăcum. Dela maslu 2 cor.; liturgie în zi de săptămână 2 cor.; sfințirea apei cei mici 40 fil.; dela o festanie 1 cor.; dela o festanie la casă nouă 2 cor.; 6. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificațiunei alesului. Contribuția erarială după pământul parohial o solvește preotul ales, care va avea să catibizeze la școala confesională ort. rom. fără altă remunerație.

Recurenții sunt poftiți, ca concursurile lor, instruite cu documentele necesare pretinse în §-ul 17 din nuol Regulament pentru parohii, și adresate comitetul parohial din Copăcel, să le înainteze subscrisului protoprezviter în M. Telegd, până la 1/14 April 1908, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare, cu stricta observare a §-lui 20 din pomenitul Regulament, spre a-și arăta aptitudinile în slujba dumnezeiască, cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

—□—

2—3

Pe baza decisului Vener. Conzistor de sub Nr. 798/1908, se publică din oficiu concurs, pentru stațiunea învățătoarească din **Roșia**, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani 240 cor.; 2. 5 șinice grâu 60 cor.; 3. 5 șinice cucuruz 50 cor.; 4. 4 stângeni de lemne 80 cor.; 5. Pentru conferință și scrip-turistică 18 cor. 6. Cvarțir și grădină.

Cel ales va avea să provadă și cantoratul și școala de repetiție fără altă remunerație.

Reflectanții, au să-și înainteze recursurile ajustate regulamentar și adresate com. parohial din Roșia, la ofic. pprezv. din Buteni (Butyîn) în timpul indicat, având a se prezenta în o Duminecă ori sărbătoare la sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Trăian I. Magier pprezv. insp. școl.

—□—

3—3 gr.

Licitațiune minuendă.

Pe baza concluzului Ven. Conzistoriu diecezan din Arad, dtto 7/20 Febr., a. c. Nr. 584/1908, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a s. bisericii gr. or. rom din comuna **Ictar** (pprezv.) Belințului) cu prețul de esclamare 24004 cor. 29 fil., pe ziua de Mercuri în **5/18 Martie**, a. c. la 10 ore din zi, în localitatea școalei conf. din loc. Licitanții au să depună cu începerea licitațiunii, ca vadiu 10 % adeca 2400 cor. 40 fileri în bani gata, sau în papire de valoare acceptabile, din prețul de esclam.

Planul, proiectul de spese și condițiunile de licitație, se pot vede în oarele oficioase la oficiul parohial din Ictar. Comuna bisericăscă își rezervă dreptul de a angaja pe acel întreprinzător dintre reflectanți, în care are încredere mai mare.

Licitanții nu au dreptul a pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitațiune.

Ictar, 16/29 Febr., 1908.

Comitetul parohial.

Romul Secoșian,
preot, președinte.

V. Amândia,
not. com. par.

—□—

3—3

Telefon Nrul 266.

Telefon Nrul 266,

Tipografia Diecezană

se recomandă a execută tot felul de lucrări tipografice, ce se țin de această branșă, și anume:

Opuri și broșuri

Invitări, Bilete de logodnă după dorință și în culori, Bilanțuri, Anunțuri funebrele, Statute, Libele, Circulare, Afișe, Bilete de cununie după dorință, Bilete de intrare, Cărți de vizită diferite formate, Menu, Plicuri cu firmă, Obligațiuni, Diferite tipăriți pentru bănci, etc. etc. ; precum și
NOTE MUZICALE
 pentru cor, pian, violină, cari se efectuează prompt și în cel mai scurt timp.

Prețuri curente.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ
ARAD, St. Batthyányi Nr. 2.

Lângă Conzistorul gr.-or. rom.

Telefon Nrul 266.

Telefon Nrul 266.